

Vystúpenie predsedu SOPK a čestného predsedu Svetovej komorovej federácie Petra Mihóka

Keď chceme hovoriť o budúcnosti európskej integrácie z pohľadu Českej a Slovenskej republiky, mali by sme sa vrátiť o 30 rokov dozadu do novembra 1989, keď sa formulovali základné tézy ponovembrového vývoja vtedajšieho Česko-Slovenska. Hlavnou zahraničnopolitickou a zahranično-ekonomickou prioritou bolo jednoznačne najskôr pridruženie a neskôr plnohodnotné členstvo vtedy v Európskych spoločenstvách – predchodcu dnešnej Európskej únii. Toto smerovanie malo aj veľmi širokú podporu občanov tak Českej, ako aj Slovenskej republiky. Vtedy sme tiež začali naplňovať filozofiu, že budúcnosť nie je to, o čom snívame, ale to, čo dnes tvoríme. Preto sme aj urýchlene už v priebehu roka 1990 začali intenzívne rokovať s predstaviteľmi Európskych spoločenstiev o príprave asociačnej dohody. Ja osobne som mal česť z pozície splnomocnenca vlády SR pre Európske spoločenstvá zastupovať vládu v negociačnom tíme Česko-Slovenska v Bruseli a neskôr, po rozdelení federácie, ako hlavný negociátor SR až do úspešného konca rokovaní, ktoré sme viedli paralelne s Českou republikou. Dňa 4. 10. 1993 vtedajší slovenský premiér Vladimír Mečiar a český premiér, tu prítomný Václav Klaus, podpísali v Luxembursku asociačné dohody s Európskymi spoločenstvami. Tak sa začali prvé kroky našej európskej integrácie, ktoré vyvrcholili vstupom oboch krajín do Európskej únii v máji 2004.

Treba povedať, že v tom čase na strane kandidátskych krajín prevládalo obrovské nadšenie a aj ilúzie, často bez podrobných prístupových štúdií či dopadových analýz.

Jednoznačne vstup Slovenska do EÚ bol naplnením našich ambícií tak v občianskej, ako aj ekonomickej rovine. Navyše sa tak u nás, ako aj v Českej republike opieral o širokú podporu občanov, čo bolo vyjadrené aj v referendách, ktoré prebehli v oboch krajinách.

Osobne som presvedčený, že, a teraz hovorím ako občan Slovenskej republiky, to bol správny krok, ktorý výrazne pomohol transformácii tak spoločnosti, ako aj ekonomiky. Vyjadruje to aj doteraz široká podpora tak verejnosti, ako aj podnikateľskej sféry nielen samotnému členstvu v EÚ, ako aj od 1. 1. 2009 zavedeniu eura ako národnej meny. Slovensko je dnes nepochybne inou krajinou, treba jasne povedať – lepšou krajinou, ako bolo pred vstupom do EÚ.

Samozrejme, dnes sme aj my nielen múdrejší, ale aj pragmatickí a dobre vieme, že bezduché prijímanie všetkého, čo prichádza z Bruselu, môže škodiť nielen nám, ale aj samotnej integrácii a môže zmazať mnoho pozitívneho, čo nám integrácia prináša. Preto si cením tých, ktorí sa dokážu kriticky zamýšľať, hodnotiť a aj oponovať. My z tejto časti Európy sme na vlastnej koži zažili, ako sa v rámci vtedajšieho RVHP v Moskve prijímali neraz neodborné a nereálne postavené plány. Vždy sme niekoho chceli predbehnúť alebo aspoň dobehnúť, niektorí tomu aj uverili, ale nikdy sa nám to akosi nepodarilo. Bohužiaľ, aj dnes v rámci EÚ sa prijímajú programy, napríklad známa Lisabonská stratégia s cieľom stať sa do roku 2010 najdynamickejšou a najkonkurenčnejšou, najvyspelejšou poznatkovo orientovanou ekonomikou sveta s ambíciou dobehnúť a predbehnúť hlavných globálnych ekonomických konkurentov. Ten slovník nám bol z minulosti blízky a súčasne aj jeho výsledok. (Čína).

Neustále nabíranie novej agendy, rozširovanie EÚ, rast eurobyrokracie a absencia inštitucionálnych reforiem predstavujú výraznú brzdu vo vnútornom vývoji Únie. EÚ na jednej strane zdôrazňuje diverzitu, súčasne však v ekonomickej a sociálnej oblasti nastavuje stále nové regulačné rámce, ktoré likvidujú konkurenciu na vnútornom trhu EÚ, čím však celá EÚ stráca svoj konkurenčný potenciál na globálnych trhoch.

Dnes široko frekventovaný BREXIT je tiež dôsledok snáh o nadnárodnú Európu a superreguláciu. Britský návrh, ktorý svojho času predložil vtedajší premiér Cameron, bol istou cestou k znovuzavedeniu racionality a návratu k podstate integrácie, avšak bol v zásade bez diskusie zmietnutý zo stola, čo viedlo k následnému referendu a žiadosti o vystúpenie. Ja osobne som si britský návrh vtedy dobre preštudoval a plne som súhlasil s 80 – 90 % jeho obsahu. Tu však je nielen zodpovednosť Bruselu, ale aj členských krajín, ktoré na úrovni Rady mali takúto diskusiu pripustiť.

Isteže, sú tu aj ďalšie veľmi dôležité témy ako migrácia, ktorá je zo strany Únie absolútne nezvládnutá a nemá podporu viacerých členských krajín. Kvóty a ešte viac finančné tresty za ich nenaplnenie sú z pohľadu viacerých členských krajín neakceptovateľné.

Snáď ešte jedna poznámka pred tým, ako vystúpia hlavní protagonisti dnešného dopoludnia. Mnohí európski lídri si verbálne stotožňujú Európsku úniu s Európou. Pred voľbami vyzývajú Európanky a Európanov aby išli k urnám. Je to prejav absencie európskej kontinentálnej politiky. Európska únia je súčasťou európskeho kontinentu a bez spolupráce s ostatnými hráčmi na kontinente nemôže byť plnohodnotná. Hra na sankcie a nespolupráca škodia obidvom stranám. Obchod a ekonomika v medzinárodných vzťahoch budovali mosty tam, kde často zlyhávala politika. Dnes sme obe – obchod a ekonomiku – o toto vznešené poslanie pripravili a vyžívame ich ako politický nástroj tam, kde politika zlyháva.

Dámy a páni,

zamerám sa najmä na problémové oblasti integrácie, ale to nič nemení na skutočnosti, že som integračne pozitívne orientovaný, lebo viem, čo integrácia pre Európu a aj pre našu krajinu znamená. Cesta do budúcnosti EÚ pre mňa znamená návrat k pôvodným myšlienkam európskej integrácie, znamená Európu národov, a nie nadnárodnú Európu. Znamená vytváranie rámca a nie bezhlavej regulácie pre ekonomiku a obchod a napokon znamená garanciu bezpečnosti a slobôd občanov Európskej únie.

Niekedy sa tak zamýšľam nad myšlienkou švajčiarskeho psychoanalytika Karl Gustava Junga z jeho diela „The rise of a new world“ z roku 1930 – „Európa má nebezpečne blízko k tomu, aby sa stala pomlčkou medzi Amerikou a Áziou“. Je to memento, ktoré je hrozné, ale nemusí sa naplniť, ak sa budeme správať racionálne a zodpovedne.